

THE DUKES OF MORAL HAZARD

Dankzij de financiële crisis moet plotseling opnieuw grondig nagedacht worden over risico, beloningsmethoden en moral hazard. Dat laatste probleem is misschien wel nooit geheel bevredigend op te lossen.

TEKST: JACQUES POTUIJT (FINANCIËEL CONSULTANT)

Zodra er verzekeringen in het spel zijn die de financiële schade van eigen handelen afdekken, bestaat de mogelijkheid dat de verzekerde het met de moraal wat minder nauw neemt. Een onverzekerde automobilist pleegt zijn auto nu eenmaal behoedzamer door het verkeer te loodsen dan degene met een allriskverzekering.

Dat geldt nog in veel sterkere mate voor situaties waarbij geen sprake is van een formeel verzekeringscontract maar van een overheid die stilzwijgend de schade op zich neemt die marktpartijen veroorzaken. De overheid treedt daardoor de facto als verzekeraar op en verhaalt de schade uiteindelijk op de gemeenschap. Hierdoor wordt de rechtstreekse band tussen schuld en

boete doorbroken. Het besef dat een ander opdraait voor je misstappen tast de moraal aan.

Ziehier de kern van het probleem van het onverantwoord financieel handelen dat sinds medio 2007 de omvang heeft aangenomen van een mondiale kredietcrisis. Een paar ingrediënten hadden een giftig en hoogst explosief mengsel laten ontstaan: 1) financiële instellingen die te groot waren geworden om ze te laten omvallen, 2) een digitale revolutie die de ontwikkeling en marketing van uiterst complexe financiële instrumenten mogelijk had gemaakt en 3) de opkomst van een bonuscultuur.

Die drie elementen kwamen ter beschikking van een uniek zoogdier dat zich onderscheidt van de rest van het dierenrijk doordat het geen grenzen kent in zijn behoeftebevrediging. Bankiers, effectenhan-

delaren en vermogensbeheerders vormen binnen de soort nog variëteiten waarbij de hebzucht zich tot extreme hoogte heeft ontwikkeld. Vandaar dat deze exemplaren zich vooral nestelen in een omgeving waarin veel geld pleegt om te gaan. Banken en vermogensbeheerbedrijven vormen een uitstekende biotoop. Voorzichtige individuen beperken zich tot het beheer van beleggingsfondsen, meer avontuurlijk ingestelde types worden aangetroffen bij de hedgefondsen en de meest roekelozen beginnen gewoon een piramidespel.

De ongeremde begeerte heeft zich na een lang evolutionair proces gevormd en moet worden beschouwd als een onontkoombaar onderdeel van de menselijke natuur. Bestuurders die de ambitie hebben om een samenleving in goede banen te leiden doen er daarom verstandig aan regels op te stel-